

Sistem vladanja v slovenski politiki športa¹

POVZETEK: Sinteza znanstveno-strokovne literature kaže, da lahko zasledimo precej raznolikih pogledov na fenomen vladanja (*governance*), ki se med drugim eksplicitno pojavlja tudi na področju športa. V članku smo analizirali pojavnost elementov vladanja na primeru slovenske športne politike. Pri tem morebitno (ne)pojavnost ideje t. i. športnega vladanja (*sport governance*) v Sloveniji preverjamo prek odnosov med državnimi in civilnodružbenimi igralci z vidika javnopolitičnih in sistemsko-institucionalnih vsebin. V okviru prvih izpostavljamo pomen načinov in oblik pravnega reguliranja področja, pri drugih pa normativno določenih vlog, pristojnosti in odnosov med prepoznanimi igralci iz sfere države in družbe. Ugotavljamo, da se je stopnja intenzivnosti preučevanih elementov skozi čas povečevala, kar je po eni strani vsaj načelen kazalnik vse večje prisotnosti sodelovanja med državo in civilno družbo in s tem tudi osnovne ideje vladanja, po drugi strani pa to spoznanje odpira tudi vsaj dve novi dilemi. Prva se povezuje z vprašanjem kvalitete teh odnosov glede na dosežene dejanske javnopolitične izide, druga pa s spoznanjem potencialnega večanja interventne vloge države na področju športa.

KLJUČNE BESEDE: (javna) politika, vladanje, šport, država, civilna družba, modeli

1 Teoretična pojasnila koncepta vladanja (*governance*)

Ideja vladanja (*governance*) ni nova, saj se na področju organizacijske sociologije in upravljaljskih (*management*) znanosti razvija že od poznih šestdesetih let 20. stoletja dalje, v osemdesetih pa se je razširila na praktično vse veje družboslovja (Schneider 2004: 25).² Na področju politologije, ki mu v članku v nadaljevanju namenjamo največjo pozornost, bi lahko izhodiščno vladanje opredelili kot načine razumevanja odnosov med državo in civilno družbo z namenom zasledovanja kolektivnih interesov (Pierre

1. Posebej se zahvaljujem Marku Rajštru z Direktorata za šport za nasvete in napotke pri pridobivanju podatkov ter dr. Iztoku Durjavi, direktorju Muzeja športa, za pomoč pri iskanju starega dokumentarnega gradiva. Hvala tudi Nataši Glavnik iz Dokumentacijsko-knjižničnega oddelka Raziskovalno-dokumentacijskega sektorja državnega zbora za pomoč pri iskanju arhivskega gradiva. Za teoretično-raziskovalne napotke in komentarje v času nastajanja besedila se zahvaljujem prof. dr. Rajku Šugmanu in obema anonimnima recenzentoma. Odgovornost za napisano pa prevzemam izključno sama.
2. Trenutno se zdi, da se koncept vladanja najbolj aktivno pojavlja v okviru preučevanja načel organizacijskega upravljanja, ki zanj uporablja izraz korporativno vladanje (*corporate governance*). O tem več npr. v Aguilera in Cuervo - Cazorra (2004).

in Peters 2005: 6). Ob tem je treba opozoriti, da se avtorji, ki se prevladujoče ukvarjajo z njegovim preučevanjem (glej denimo Rosenau 2003; Mayntz 2004; Héritier 2002, Kohler - Koch 2005) strinjajo, da so poudarki lahko tako različni, da je prej kot o teoriji bolje govoriti (zgolj) o konceptu vladanja. Prav tako se denimo v okviru politološkega razumevanja koncepta kaže, da ga je možno povezovati z različnimi drugimi obstoječimi teorijami oz. pristopi. Med temi, opirajoč se na opredelitev v Wälti in dr. (2004: 83), češ da koncept uporabljamo za označevanje spremenjenih načinov upravljanja (*management of*) javnih politik, posebej ko se to nanaša na transformacije v načinih koordinacije med državnimi agencijami in družbo, lahko izpostavimo podobnost s teorijami oz. konceptom "javnopolitičnih omrežij" (*policy networks*).³ Schneider (ibid.) v tem smislu vladanje pojmuje kot moderno različico teorije države oz. konkretnije strukturalistične in institucionalistične teorije družbene koordinacije. Robinson (2004) nadalje pravi, da z idejo vladanja analiziramo procese političnega upravljanja, ki zajemajo normativne osnove politične oblasti, prevladujoč način (*style*) vodenja javnih zadev ter upravljanja z javnimi sredstvi,⁴ kar se povezuje z vprašanji odgovornosti, legitimnosti in preglednosti javnega delovanja oblasti. Iz tega bi sklepali, da vladanje lahko pojmujeemo tudi kot režime, zakone, predpise, razsodbe in upravne prakse, ki omejujejo, predpisujejo in omogočajo pogoje za javno podprte cilje in storitve (Lynn in dr. 2001: 7). Rosenau (2003) pa, opirajoč se zlasti na teorije mednarodnih odnosov, vladanje povezuje s spremembami v mednarodnem okolju, zlasti z zmanjšano sposobnostjo oblasti, da nadzira javnopolitične izide (*outcomes*).

Sinteza spoznanj množice različnih poudarkov vladanja, ki so jih pregledali Treib, Bähr in Falkner (2005), ponuja zanimivo analitično ogrodje za preučevanje tega fenomena prek treh njegovih dimenzij.⁵ Avtorji pravzaprav uvodoma (ibid.: 4–7) poudarjajo, da moramo ločevati med razumevanjem vladanja kot institucionalnega in procesnega fenomena, kar posledično vodi v oblikovanje treh t. i. oblik vladanja (*modes of governance*), in sicer z vidika javnopolitične (*policy*) dimenzije, politične (*politics*) in institucionalne (*polity*) dimenzije. Za vladanje z javnopolitične dimenzije je značilno, da ga je možno preučevati prek petih bistvenih kazalnikov, ki so (ibid.: 7, 8):

- pravna obvezujočnost nasproti t. i. mehki zakonodaji, ki se kaže v podajanju nasvetov in prostovoljnih normah;
- togi nasproti prožnim pristopom pri izvajanju (implementaciji), kjer je za prve značilno določanje zelo podrobnih standardov, za druge pa možnost sprotnega pri-

3. Več o razlikah npr. v Kustec Lipicer (2005: 131–143).

4. Potemtakem lahko tudi ugotovimo, da je koncept vladanja širši od vlade (*government*), ki je osredotočena predvsem na ohranjanje socialnega reda na nekem ozemlju, ki jo izvaja izvršilna veja oblasti (ibid.).

5. Praviloma se je sicer v politološkem preučevanju vladanja uveljavilo njegovo razumevanje prek t. i. vsebinsko-opisnih dimenzij, ki poudarjajo pomen: 1. artikulacije skupnih prioritet za družbo; 2. soodvisnosti, usklajenosti in konsistentnosti ciljev; 3. sposobnosti vodenja (*steering*) oz. doseganja zastavljenih ciljev ter 4. odgovornosti za svoja dejanja (več o tem npr. v Pierre in Peters 2005).

- laganja glede na obstoječe razmere;
- prisotnost nasproti odsotnosti sankcij;
 - materialna nasproti proceduralni regulaciji;
 - fiksne nasproti prilagodljivim normam v rabi nekega javnopolitičnega instrumenta.

Nadalje je za politično dimenzijo vladanja bistveno zlasti (spo)znanje, ali so vanj vključeni oz. v njem prevladujejo s svojim načinom delovanja zgolj javni ali zgolj zasebni igralci, v okviru institucionalne dimenzije pa preučevanje hierarhičnosti nasproti t. i. tržni strukturi institucij; osrednje ali razpršene pozicije oblasti v instituciji in stopnje institucionaliziranosti interakcij (ibid.: 8–11).

Prikazana tipologija vladanja je idejno izhodišče za preverjanje (ne)obstoja nekaterih izmed njenih elementov na primeru vladanja v politiki športa, o čemer več pišemo v naslednjem poglavju. Na tej točki pa želimo zgolj opozoriti, da predlaganemu načinu razumevanja vladanja po našem mnenju še vedno primanjkuje vsebinskih pojasnil in s tem kompleksnosti. To se najbolj očitno vidi v primeru, ko avtorji navajajo lastnosti posameznih dimenzij vladanja, ne da bi njihovo prisotnost oz. odsotnost ovrednotili kot bolj ali manj zaželeno v okviru koncepta. Tako pravzaprav lahko zgolj sklepamo, da so denimo v okviru javnopolitične dimenzije ohlapnost zakonodaje in sankcij ter prožnost in prilagodljivost procesov kazalniki ideje vladanja, a se hkrati lahko vprašamo, če ti elementi res *á priori* zagotavljajo zaželene učinke boljšega oz. bolj kakovostnega odločanja. Prikazane dileme upoštevamo v nadaljevanju besedila in jih glede na spoznanja iz analize primera ponovno izpostavljam v zaključnem delu članka.

2 Pretekli in aktualni vidiki razumevanja razmerij med državo in družbo v športu

Zgodovinsko gledano, se je država s svojimi institucijami z namenom urejanja prostočasnih dejavnosti (*leisure activities*) svojih državljanov, najprej pa vladajočih razredov, v športu aktivno pojavila že konec 18. stoletja (veliko o tem npr. v Henry 2004; Houlihan in White 2002; Šugman 1997). Čeprav naj bi bil šport izhodiščno močno in ekskluzivno povezan z idejo prostovoljne in prostčasne dejavnosti posameznikov in s tem zasebnega udejstvovanja, zaradi česar bi morala biti vsakršna težnja oblasti, da bi posegla vanj, neupravičena in tudi nepotrebna (Šugman 1999), je bila intenzivnost (javno)političnega delovanja v športu od vsega začetka močno odvisna od opredelitve javnega interesa in s tem posredno tudi (ne)interesa aktualne politične ideologije zanj. Tako Henry (1993: 48, 49) skozi zgodovinsko analizo razmerij med državo in civilno družbo ter vsebin javnega interesa z ideološkega vidika ugotavlja, da konzervativni politični režimi v športu zagovarjajo predvsem vlogo neodvisnih športnih teles, funkcijo države pa minimalizirajo na izvrševanje t. i. koncepta podaljšane roke (*arm's length*). Dokaj podobno na poseganje države v šport gleda liberalizem, ki v prvi vrsti zagovarja tržno delovanje, obratno pa socializem, ki se zavzema za državno podporo zlasti tistim športom, ki niso gospodarsko usmerjeni in katerih glavni cilj je skrb za koristno izrabo prostega časa.

Precej podobne so tudi študije te vrste razmerij, ki so osnovane na ideji modeliranja. V obdobju t. i. hladne vojne sta se glede na (ne)prisotnost političnega (ne pa tudi politološkega, op. S. K. L.) kriterija vloge države in gospodarske vloge trga vzpostavila dva prevladujoča modela športa (Heinemann 1995; Krawczyk 1995; Šugman 1999a): a) zahodni oz. kapitalistični, po katerem je šport razumljen kot zasebna zadeva, v katero se demokratična država s svojim delovanjem ne vmešava, ampak to popolnoma prepušča pravilom trga; ter b) vzhodni oz. socialistični, za katerega naj bi veljalo, da je država šport intenzivno in z vsemi možnimi sredstvi navezala nase.⁶ Ideje modelov v športu so se v devetdesetih letih kljub razpadu blokovskega sistema in načina razmišljanja ohranile, a so se z akademsko-metodološkega vidika deloma preoblikovale. Chaker (2004) je pod okriljem Sveta Evrope izvedel posebno študijo, v kateri je kot ključni kriterij prisotnosti države v športu izpostavil (ne)obstoje zakonodaje. Na tej osnovi je prepoznal dva temeljna modela javnega športnega delovanja (ibid.: 5–11): a) *intervencijski model*, za katerega je značilno, da se zakonitost in odgovornost v športu zagotavlja prek zakonskih določil, kar je tudi sicer praksa v večini evropskih držav; b) *neintervencijski model*, za katerega velja, da je veliko bolj prožen in vsem udeleženiim pušča odprte možnosti, da sami določijo pogoje medsebojnega delovanja.⁷

Vzporedno s temi aktivnostmi, ki so v Evropi časovno sovpadale tudi z vse bolj pospešenim vključevanjem nacionalnih držav v skupno integracijo, se je izoblikoval tudi pogled na t. i. evropski model športa (Halgreen 2004; Parrish 2003). Ta temelji na preučevanju organizacijskih struktur, ki se v primeru evropskega modela kažejo prek izrazitih in jasnih hierarhičnih odnosov med raznolikimi predstavniki športnih federacij, klubov in posameznikov. Na vrhu družbenošportne piramide se pojavljajo mednarodne federacije, pod njimi kontinentalne, nato nacionalne in regionalne federacije, ki so jim podrejeni nacionalni klubi ter posamezni športniki; vloga državnih igralcev je v tem trikotniku nepomembna, vse dokler se šport pri svojem delovanju ne dotakne t. i. javno določenega dobrega, ki ga s pravnimi akti regulira država.

Problematika prikazanih modelov se je po našem mnenju vsekakor kazala v odsotnosti zadovoljivo kompleksnih kriterijev ločevanja, ki so se poleg tega v praksi pogosto izkazali kot neuporabni. Deloma iz teh razlogov, vsekakor pa kot posledica aktualnega in vseprisotnega izpostavljanja pomena ideje vladanja se je ta zlasti v zadnjih nekaj letih pojavila tudi na področju športa. Športno vladanje tako po Chakerju (2004: 5) razumemo kot:

-
6. S tem se ni strinjal Šugman (1998: 13–39, 1999: 10, 11), ki je opozarjal, da moramo v primeru t. i. vladnega modela vsaj politični kriterij klasifikacije razširiti na upoštevanje dejanske vloge države v športu, zaradi česar bi morali vzhodni model nadalje razdeliti na državnobirokratski socialistični in samoupravljaljski socialistični model. Ključna razlika med obema naj bi bila v dejanski vlogi države v športu, ki je v prvem primeru izrazito močna, centralizirana, regulatorna in monopolna, v drugem pa sodelovalna, s poudarkom na vlogi družbe, kar (vsaj, op. S. K. L.) daje vtis demokratičnega in neetatističnega pristopa.
 7. Med oba modela je nadalje vključil še države, ki so izhodiščno sprejele neintervencijski model in ga nadgradile z zelo splošnimi zakoni o športu, ki pa še vedno omogočajo široko asociacijsko svobodo in delovanje, značilno za države z neintervencijskimi modeli (ibid.).

oblikovanje učinkovitih omrežij med državnimi agencijami, ki delujejo na področju športa in nevladnimi športnimi organizacijami ter procesi, ki se odvijajo skupaj ali neodvisno pod okriljem specifične zakonodaje, politik in zasebne regulacije, s katerimi se promovira etične, demokratične, učinkovite ter odgovorne športne aktivnosti.

Ideja športnega vladanja je bila v formalnem smislu politično podprta leta 2004 na konferenci evropskih ministrov, pristojnih za šport, ki je bila pod okriljem Sveta Evrope organizirana v Budimpešti. Tedaj so prisotni sklenili, da obstaja zadostna potreba za spremembo načel, ki bi zajemala celostno politiko športa in dobrega vladanja,⁸ zato so oblikovali naslednja (vsaj minimalna) načela t. i. športnega vladanja (Svet Evrope, 2004):

- obstoj demokratičnih struktur, osnovanih na jasnih volilnih postopkih, ki so odprti za vse člane;
- profesionalne organizacije in upravljanje, ki upošteva ustrezen etični kodeks in postopke za reševanje konfliktov interesov;
- odgovornost in preglednost odločevalskih procesov in financiranja;
- načelo poštenosti in solidarnosti v odnosih do članov;
- osnove za vzpostavitev pravičnega partnerstva med javnimi oblastmi in športnimi združenji.

Ideja športnega vladanja je tako v sfero preučevanja širših povezav med politiko in športom vnesla novo svežino in kvaliteto, zlasti pa se zdi, da tudi nove vsebinsko-metodološke pristope, zaradi česar smo jo prepoznali kot dovolj sprejemljivo, da v nadaljevanju članka preverimo njeno morebitno pojavnost in hkrati (ne)uporabnost tudi na primeru slovenske športne politike. Izhajajoč iz prikazanih poudarkov ideje športnega vladanja, ki jim priključujemo v prvem poglavju izpostavljene vidike politoloških pogledov na vladanje, bomo na primeru razvoja slovenske športne politike preverili (ne)prisotnost koncepta športnega vladanja z naslednjih zornih kotov:

- javnopolitične dimenzije prek spreminjajoče se narave obvezujočih pravnih pravil, javnopolitičnih mehanizmov in načinov regulacije;
- politično-institucionalne dimenzije prek analize vlog in pristojnosti prepoznanih osrednjih institucij oblasti in stopnji institucionalizacije njihovih normativnih razmerij s civilnodružbenimi igralci.

S tem namenom bomo izvedli medčasovno analizo obstoječih pravnih aktov na področju športa, analizo institucionalnih pristojnosti državnih institucij za šport in njihove povezanosti s civilnodružbenimi igralci, posredno pa tudi oblik in načinov javnega financiranja.

8. Z akademskega stališča je še bolj zanimivo dejstvo, da se omenjena načela opisuje kot »dobra«, pri čemer to dobro ni eksplicitno določeno. Če bi prevzeli splošno organizacijsko pogojeno pojmovanje dobrega vladanja, bi tega lahko opredelili kot skupek primerov »dobrih praks«, ki se nanašajo na vedenje in strukturo najvišjih upravljaljskih odborov (Aguilera in Cuervo - Cazorra 2004: 417). Ta opredelitev pa je z vidika politološkega razumevanja vseeno preozka, ker ne zajema vmesne ravni dobre prakse, ki bi se nanašala na odnose med vpletenimi igralci države in civilne družbe, ampak se osredotoča zgolj na mikroraven posamezne organizacije oz. igralca. O tej problematiki več tudi v Rothstein in Teorell (2005).

Opirajoč se na predstavljena teoretična spoznanja posameznih modelov pojasnjevanja odnosov med politiko in športom, zlasti pa na načela (športnega) vladanja, predpostavljamo, da se bo v analizi pokazalo, da je intenzivnost odnosov med državnimi in civilnodružbenimi igralci skozi čas naraščala, pri čemer bi se ta glede na sporočilnost ideje vladanja morala odražati v bolj horizontalnih povezavah med obojimi in s tem v tesnejšem medsebojnem sodelovanju in usklajevanju.

3 Športno vladanje v Sloveniji

3.1 Javnopoliitična dimenzija

V okviru preučevanja javnopoliitične dimenzije športnega vladanja bomo analizirali zlasti zgodovinski razvoj in vsebine pravnih norm, ki so v Sloveniji regulirale delovanje športa, pri čemer bomo izpostavili vidik obvezujočnosti le-teh. Pri tem obvezujočnost na eni strani enačimo z načelom pravne hierarhije, po drugi pa s stopnjo določenosti javnopoliitičnih mehanizmov in oblik regulacije, s katerimi se zasleduje zastavljene cilje. Tako predpostavljamo, da se ideja vladanja v javnopoliitični dimenziji odraža z manj obvezujočimi pravnimi akti in dokaj široko zastavljenimi javnopoliitičnimi mehanizmi ter načini regulacije.

Takoj po drugi svetovni vojni se je v tedanji Jugoslaviji prvič pojavila potreba po pravnopoliitičnem urejanju področja športa. V začetku naj bi bila ta ideja pod močnim vplivom ruskega sistema, a zaradi številnih nesoglasij v organizacijski strukturi, s tem pa posledično tudi v vsebinskih pogledih, ni zaživela (Šugman 1997). Tako je bila leta 1968 sprejeta Resolucija o telesni kulturi, v kateri se je sicer zavzemalo za decentralizirano in de-etatizirano delovanje športa, a je zaradi narave tedanjega sistema prinesla več konfliktov kot dejanskega sodelovanja (več o tem tudi v Šugman 1982). Nezadovoljstvo s tedanjo pravno rešitvijo se je leta 1973 odrazilo s sprejetjem prvega zakona, ki se je nanašal na področje športa. Zakon o telesnokulturnih skupnostih je tako leta 1973 na javnopoliitični ravni prvič opredelil dejavnost športa kot "dejavnost posebnega družbenega pomena, ki sooblikuje celovitost človekove osebnosti in se odraža v zdravju, skladnejšem telesnem in duševnem razvoju, socialističnem patriotizmu in internacionalizmu, večji delovni in obrambni sposobnosti ter smotnejši uporabi prostega časa". (Zts 1973, 1. člen). Že šest let kasneje je bil ta zakon predvsem zaradi spremenjene ideologije tedanjega sistema, ki je začela poudarjati pomen svobodne menjave dela, nadomeščen z novim Zakonom o svobodni menjavi dela na področju telesne kulture (1979). S tem zakonom se je najprej preoblikovala ideja telesnokulturnih skupnosti, še bolj pomembno z našega raziskovalnega poudarka pa je, da so bili bolj podrobno določeni tudi odnosi in pristojnosti civilnodružbenih igralcev, t. i. udeležencev svobodne menjave dela. Šport je bil po novem razumljen kot objekt skupnega pomena, ki se je nanašal na mednarodno in medrepubliško sodelovanje. Kot področja javnega interesa so bila izpostavljena izobraževanje in usposabljanje telesnokulturnih delavcev, pospeševanje dejavnosti delavcev v tujini in zamejstvu, zagotavljanje možnosti za pripravo vrhunskih športnikov, podeljevanje priznanj, strokovno, raziskovalno in razvojno delo,

vzdrževanje športnih objektov in naprav (26. člen). Dokaj velik vsebinski manko zakona se je kazal predvsem v odsotnosti natančnejšega definiranja javnopolitičnih mehanizmov, s katerimi bi se zagotavljalo uresničevanje javnega interesa na izpostavljenih področjih, hkrati pa tudi v odsotnosti eksplicitnih ciljev, ki naj bi jih ta področja v okviru razvoja športa sploh zasledovala.

Omenjeni zakon je kljub normativnim pomanjkljivostim veljal vse do leta 1998, ko je bil sprejet prvi slovenski pravni akt na tem področju, Zakon o športu (1998). Analiza gradiva, dostopnega v dokumentacijski službi državnega zbora je sicer pokazala, da je bilo prvo delovno gradivo s predlogi za izdajo zakona o športu ter tezami zanj tako s strani državnih (Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo 1990, 1990a, SRS 1992, 1992a) kot civilnodružbenih igralcev (denimo Športna zveza Slovenije 1991, 1992, 1994) pripravljeno že pred osamosvojitvijo, oz. takoj v začetku devetdesetih let, kar potrjujejo tudi drugi uradni dokumenti in strokovni elaborati (Kovač, ur., 1995, Strel in dr. 1997). Dokončno sprejeti zakon je v primerjavi s preteklim po pričakovanjih bistveno drugače opredelil pogled na šport in vzpostavil določene spremembe tudi v njegovem institucionalnem delovanju, o čemer več govorimo v naslednjem poglavju. Izhajajoč iz njegovega 1. člena (Zspo 1998), je šport danes opredeljen kot interesna in prostovoljna dejavnost, država pa zanj skrbi le toliko, kolikor z njim uresničuje javni interes zanj. Ta v zakonu ni opredeljen podrobno, čeprav določa področja njegovega delovanja, ki se nanašajo na športno vzgojo, rekreacijo, kakovostni in vrhunski šport ter šport invalidov.⁹ Nadalje so v 3. členu zakona (Zspo 1998) kot najpomembnejši mehanizmi uresničevanja javnega interesa predvideni predvsem tisti finančne narave, ki pa ponovno niso podrobneje določeni.

Kot posledica vsebinsko precej ohlapne zakonodaje se je z Zakonom o športu v primerjavi z zakonodajo v nekdanjem sistemu vzpostavila potreba po oblikovanju številnih pravnoformalno manj obvezujočih aktov, ki vsebino zakona podrobneje določajo. S tega vidika je bil leta 2000 sprejet Nacionalni program športa v Sloveniji (NPS 2000), ki je za zakonom najpomembnejši pravni akt na področju športa. Njegov namen je predvsem natančnejša opredelitev javnega interesa v športu, javnopolitičnih ciljev in mehanizmov v okviru posameznega vsebinskega področja javnega interesa v športu, pa tudi načinov regulacije. Zakon podrobneje pojasnjujejo in dopolnjujejo tudi številni pravilniki, razvidi, uredbe ter odredbe, ki se nanašajo na delovanje posameznih segmentov športa in subjektov v njem (podrobnejši poimenski seznam: MŠŠ 2005, Kovač, ur., 1999). Na delovanje športa se posredno nanašajo tudi nekateri drugi zakoni, kot so Zakon o Bloudkovih priznanjih (1994), Zakon o društvih (2000), Zakon o javnih zbiranjih (2002), ter pravni akti, ki posegajo na področje društev (Šugman, Bednarik in Kolarič 2002), vzgoje in izobraževanja (Kovač, ur., 1995) ter zdravja (Osredkar 2003).

9. Pri tej opredelitvi Šugman (v Šugman, Bednarik in Kolarič 2002) še posebej opozarja, da se ta področja javnega interesa na eni strani nedodelano opirajo le na nekatere socialne kategorije (denimo šport invalidov), na drugi pa delajo nepotrebno razliko med športnim udeleževanjem (denimo kvalitetni in vrhunski šport).

Lahko bi dejali, da pravnoformalno gledano obseg te vrste predpisov, vezanih na delovanje športa, s časom po obsegu narašča, vendar pa je hkrati treba tudi opozoriti, da se je v obdobju pred osamosvojitvijo javni vidik športa dokaj regulatorno omejeval zgolj na vsebinsko precej nedefinirane zakonske predpise, obratno pa se je s sprejemom aktualnega zakona tega dopolnjevalo tudi z bolj ohlapno pravno regulacijo. Čeprav povečan obseg pravnih aktov v športu lahko hkrati razumemo tudi kot odraz večje intenzivnosti politike v športu, pa lahko na podlagi analize vsebine teh aktov vseeno sklepamo, da odražajo težnje po vsebinsko natančnejši določitvi pravil, ki regulirajo področje javnega športnega delovanja v primerjavi s preteklo prakso, še posebej zaradi relativno šibke državne regulacije in sankcioniranja (Zspo 1998, 62. in 63. člen). Nena zadnje se za preteklo pravno regulacijo tudi iz različnih zgodovinskih dokumentacijskih gradiv lahko vidi, da je bila navkljub kvantitativno manjšemu obsegu pravno zavezujočih aktov bolj političnoideološko pogojena. Tako so denimo na eni strani športniki pozivali druge državljane (o. p. delovno ljudstvo) na udeležbo na volitvah (Informacije 1958: 3), na drugi strani pa so se najvišji politični funkcionarji tedanjega režima o vlogi športa izrekli tudi na sledeči način: »problemi športa imajo politične posledice, ker so včasih osnova ali krinka za nekatere politične konflikte in ravnanje ..., zato si prizadevamo za ustrezen družbeni vpliv in nadzor« (Informacije 1977: 8–13).

4 Politično-institucionalna dimenzija

Politično-institucionalno dimenzijo športnega vladanja bomo preučevali z analizo vlog in pristojnosti institucij na področju športa ter z analizo odnosov, ki so med njimi predvideni. Izhajajoč iz ideje športnega vladanja predvidevamo, da se je skozi čas bistveno spremenil in okreplil sodelovalni odnos med vpletenimi državnimi in nedržavnimi igralci, pri čemer naj bi se sodelovanje že v formalnem smislu kazalo v obliki institucionalizacije medsebojnih horizontalnih odnosov in pristojnosti.

Institucionalno gledano, je bil že v začetku maja 1945 za namene športne dejavnosti vzpostavljen Fizkulturni odbor Jugoslavije, mesec dni kasneje tudi Fizkulturni odbor Slovenije, na njegovi podlagi pa leta 1946 Fizkulturna zveza Slovenije, ki je delovala do leta 1961, ko se je preoblikovala v Zvezo za telesno kulturo (Mihelčič 1969). Čeprav naj bi bile te organizacijske oblike odraz družbenošportnih interesov, se je na podlagi njihovih aktivnosti (Informacije 1956–1970) pogosto dalo razbrati tesno povezanost z dejavnostjo oblasti, ki je bila tedaj pod državnim okriljem oblikovana v posebni komisiji za telesno kulturo. Leta 1970 je bil nato na pobudo tedanjega republiškega sekretarja in ob podpori Izvršne skupščine SRS vzpostavljen prvi Republiški sekretariat za prosveto in kulturo, znotraj katerega je bilo posebno mesto namenjeno področju telesne kulture. Navkljub sprejetemu Zakonu o telesni kulturi leta 1973 je v institucionalnem smislu organizacija sekretariata ostala enaka do leta 1980, ko se je preimenovala v Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, odnosi s civilno sfero pa niso bili posebej izpostavljeni. To pomanjkljivost je odpravil zakon iz leta 1979, a že zaradi formalne odsotnosti konkretnjših oblik in načinov povezovanja med oblastjo in civilno

družbo ne moremo trditi, da je obstajala razvidna težnja po vzpostavitvi stabilnih načinov in oblik sodelovanja.

S sprejetjem Zakona o organizaciji in delovnem področju republiške uprave (1991) ter po parlamentarnih volitvah leta 1992 in s tem vzpostavitvijo vlade nekaj mesecev kasneje je bilo oblikovano posebno ministrstvo, pristojno za šport, vzporedno z njim pa tudi inšpekcijska služba za to področje. Tako je od tega obdobja dalje vse do danes v organizacijski strukturi oblasti glavno vlogo prevzelo ministrstvo, pristojno za šport,¹⁰ ki ima posebno organizacijsko enoto, pristojno za te zadeve. Enota se je praviloma z menjavanjem vlad in ministrov spreminjala tako v organizacijskem smislu kot tudi pri poimenovanju. Tako je v obdobju med leti 1992–1996 in 1996–2000 deloval Sektor za šport, ki ga je vodil državni sekretar za šport, v obdobju med letoma 2000–2004 se je organizacijska enota ministrstva, pristojna za šport, imenovala Urad za šport in jo je prav tako vodil državni sekretar, z nastopom trenutno aktualne vlade pa se je urad preimenoval v Direktorat za šport, ki ga vodi direktor. Prav zadnja reorganizacija je bila v obdobju po osamosvojitvi v vsebinskem smislu tudi najbolj korenita, saj se v preteklih vladnih sestavah delo urada nadalje delilo še na posamezne oddelke (v mandatnem obdobju 2000–2004 denimo na oddelek za vrhunski šport in oddelek za šport otrok, mladine in invalidov), danes pa so vsa področja združena pod enotnim okriljem direktorata. Posledično so se preoblikovale tudi nekatere ključne pristojnosti in naloge direktorata, število zaposlenih v njem pa je navkljub organizacijskim spremembam ostalo enako.¹¹

Pomembno strokovno podporo dela ministrstva, pristojnega za šport, od leta 1999 uradno daje tudi Strokovni svet za šport (v nadaljevanju SSŠ), ki je bil formalno uveden z zakonom (ZSpo 1998), čeprav je sicer v specifični obliki deloval tudi že pred tem.¹² Glavna naloga SSŠ je strokovna pomoč ministru in vladi pri sprejemanju odločitev in pri pripravi predpisov na področju športa. SSŠ sestavljajo predsednik in 16 članov, ki jih imenuje vlada izmed uveljavljenih strokovnjakov s področja športne vzgoje, športne rekreacije, kakovostnega športa in vrhunskega športa ter iz vrst zasebnikov oz. podjetnikov na področju športa, od tega enega na predlog nacionalnih panožnih športnih zvez, ki niso vključene v osrednjo civilnodružbeno športno organizacijo Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez (v nadaljevanju OKS – ZŠZ), in sedem na predlog OKS – ZŠZ.¹³ Pravzaprav uvedbo omenjenega organa z vidika ideje vladanja

10. Področna sestava ministrstva se je od njegove vzpostavitve dalje dvakrat spremenila. Na začetku je bilo področje športa sestavni del ministrstva, ki je bilo pristojno tudi za šolstvo, leta 2000 pa se je z nastopom tretje demokratično imenovane vlade ministrstvo razširilo tudi na področje znanosti in se preimenovalo v Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport RS. Po oktobrskih volitvah 2004 je nova vlada podobno kot pred letom 2000 šport in šolstvo ponovno združila v eno ministrstvo.

11. V okviru izvršilne veje oblasti že od leta 1992 dalje deluje tudi Inšpektorat za šport, ki nadzoruje izvajanje javnega interesa v športu.

12. Novembra 1992 je namreč tedanji minister, pristojen za šport, imenoval strokovni svet kot poseben strokovni in posvetovalni svet ministrstva (Šugman 1999: 149).

13. Novo (drugo po vrsti) sestavo je Vlada RS potrdila 14. julija 2005, poimenski seznam je dostopen prek: <http://www.mss.gov.si/index.php?id=483> (marec 2006).

lahko razumemo kot pomemben kazalnik vzpostavljanja tesnega sodelovanja med delom oblasti in stroke, kar se kaže tudi v načinu delovanja SSS (2005), čeprav ta organ prav zaradi formalne navezanosti na vlado lahko legitimno pojmuje tudi – ali zgolj – kot paradržavnega igralca.¹⁴

Formalno je v institucionalnem pogledu na področju športa prisotna tudi zakonodajna veja oblasti, in sicer prek dela posebnega odbora, pristojnega za vsebine športa. Ta kljub precejšnji sistemski pomembnosti, ki jo imajo parlamentarna delovna telesa v zakonodajnem postopku,¹⁵ ne igra vidnejše vloge. V parlamentarnem obdobju 2000–2004 se je tako denimo Odbor za kulturo, šolstvo, mladino, znanost in šport sestel na 39 sejah (Raziskovalni sektor DZ 2004), vendar o zadevah s področja športa praktično ni odločal.¹⁶ Po besedah dolgoletnega sekretarja tega odbora je največ dela odbor na področju športa opravil v obdobju sprejemanja nove športne zakonodaje v mandatnem obdobju 1996–2000, ostale vsebine, ki niso imele neposredne povezave z zakonodajnimi zadevami, pa so se le redko znašle na dnevnem redu.

Zakon o športu (1998) v 1. členu predvideva, da za uresničevanje javnega interesa v športu poleg države skrbijo tudi lokalne skupnosti, kjer je nadalje v NPS (2000) določeno, da za uresničevanje programa športa na lokalni ravni skrbi občinski svet.¹⁷ Občinski sveti tako na predlog župana na podlagi Zakona o lokalni samoupravi (ZLS 1993) izvolijo občinsko upravo,¹⁸ ta pa praviloma vzpostavi posebne oddelke, pristojne za šport,¹⁹ ki skrbijo za izvajanje 21. člena zakona (ZLS 1993), v katerem je zapisano, da občina za

14. Več o lastnostih paradržavnih igralcev, za katere je sicer značilno, da se glede na svoje pristojnosti in funkcije nahajajo nekje vmes med tipičnimi igralci države in civilne družbe, glej v Parsons (1999); Fink Hafner (2001).

15. Več glej npr. v Zajc (2000: 177–188, in 2004).

16. V mandatnem obdobju 2000–2004 je bilo sicer sklicanih 1173 sej delovnih teles, kar pomeni, da je delež sej odbora, pristojnega za šport, znašal 3,3 % (Raziskovalni sektor DZ 2004). V primeru obravnavanega odbora pa je zanimivo tudi to, da je ta od 126 obravnavanih točk v tem mandatu le tretjino točk predlagal na lastno pobudo. Ker nismo uspeli pridobiti natančnejše strukture obravnavanih točk na posameznem vsebinskem področju znotraj preučevanega odbora, zgolj za področje športa ne moremo prikazati podrobnejših podatkov.

17. Po 29. členu Zakona o lokalni samoupravi (ZLS 1993) je občinski svet najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine. V okviru svojih pristojnosti občinski svet izvaja sledeče (ZLS 1994): sprejema statut občine; sprejema odloke in druge občinske akte; sprejema prostorske in druge plane razvoja občine; sprejema občinski proračun in zaključni račun; daje soglasje k prenosu nalog iz državne pristojnosti na občino; voli in razrešuje enega ali več podžupanov; voli in razrešuje člane občinskih odborov; nadzoruje delo odborov, župana, podžupana in občinske uprave; daje mnenje k imenovanju predstojnikov republiških organov, pristojnih za občino; odloča o pridobitvi in odtujitvi premičnin in nepremičnin; odloča o drugih zadevah, ki jih določa zakon in statut občine.

18. V petem poglavju oz. 49. in 50. členu ZLS (1993) je opredeljeno: »Organizacijo in delovno področje občinske uprave določi občinski svet na predlog župana. Občinsko upravo praviloma vodi župan.«

19. Takšni specializirani Oddelki so praviloma vzpostavljeni v mestnih občinah ter drugih večjih občinah, v manjših pa se področje športa praviloma izvaja v okviru Oddelkov za družbene

zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev med drugim pospešuje tudi razvoj športa in rekreacije. Gledano s stališča financiranja javne športne dejavnosti, se izkaže (Statistični urad RS 2005), da prav ta raven pokriva največji javnofinančni delež v financiranju športa, zaradi česar v institucionalnem smislu v njem vsekakor ima pomembno vlogo.

Posebno vlogo na področju športa v institucionalnem smislu z Zakon o športu dobivajo tudi javni zavodi. Zakon v četrtem poglavju uvaja možnost ustanavljanja posebnih javnih zavodov na področju športa, ki jih razume kot institucije za opravljanje administrativnega, strokovnega, organizacijskega, tehničnega in drugega dela.²⁰ Njihov ustanovitelj je praviloma država oz. lokalna raven, soustanovitelji zavodov pa so lahko tudi druge pravne in fizične osebe. Kot je razvidno že iz opredelitve javnega zavoda, se kot »problematično« pri njihovem statusu pojavlja predvsem ustanoviteljstvo in posredno s tem (javno-zasebna) narava njihovega dela, zaradi česar bi lahko, podobno kot pri SSŠ, tudi v primeru delovanja zavodov govorili o t. i. paradržavnih javnopolitičnih igralcih, hkrati pa bi z drugega zornega kota te javne zavode spet lahko pojmovali kot primer (vsaj na normativni ravni) udejanjanja načel športnega vladanja. V praksi se je namreč pokazalo, da so ti z uveljavitvijo zakonske možnosti postali izjemno razširjen del športnega sistema. Konec leta 2004 naj bi bilo tako v Sloveniji registriranih 45 javnih zavodov za šport, pretežno delujočih na lokalni ravni (Športnoinformacijski center 2005).

Pri analizi aktualnih pravnih aktov z vidika sistemsko-institucionalnih elementov športa pa nenazadnje lahko najdemo tudi kar nekaj kazalnikov neposrednega vpletanja nekaterih organizacij civilne športne sfere v odločevalske procese na nacionalni in lokalni ravni. Tako imajo predstavniki panožnih zvez, strokovnjakov s Fakultete za šport, predvsem pa osrednje športne organizacije OKS – ZŠZ že normativno utemeljeno in institucionalizirano možnost sodelovanja pri kreiranju športne politike. Izhajajoč iz zakona (Zspo 1998), brez soglasja OKS – ZŠZ in SSŠ ni možno sprejeti nacionalnega programa športa. Prav tako se z vidika javnega financiranja športa že sistemsko zagotavljajo sredstva za delovanje OKS – ZŠZ ter športnih zvez in društev, pa tudi za znanstvenoraziskovalno delo v športu.²¹ Nadalje se tesno sodelovanje med igralci oblasti in civilne sfere predpostavlja tudi v okviru usposabljanja strokovnih delavcev v športu, vzgojno-izobraževalnem delu v športu ter imenovanju vrhunskih športnikov, za katere kriterije in trajanje naziva določi prav SSŠ na predlog OKS – ZŠZ oz. pristojne nacionalne športne zveze. Spet drugi pravni akti s področja športa (npr. Nacionalna antidoping komisija 1996) pa civilnodružbenim organizacijam v popolnosti prepuščajo sankcioniranje kršitev, ki jih sicer regulirajo in razkrivajo institucije države.²²

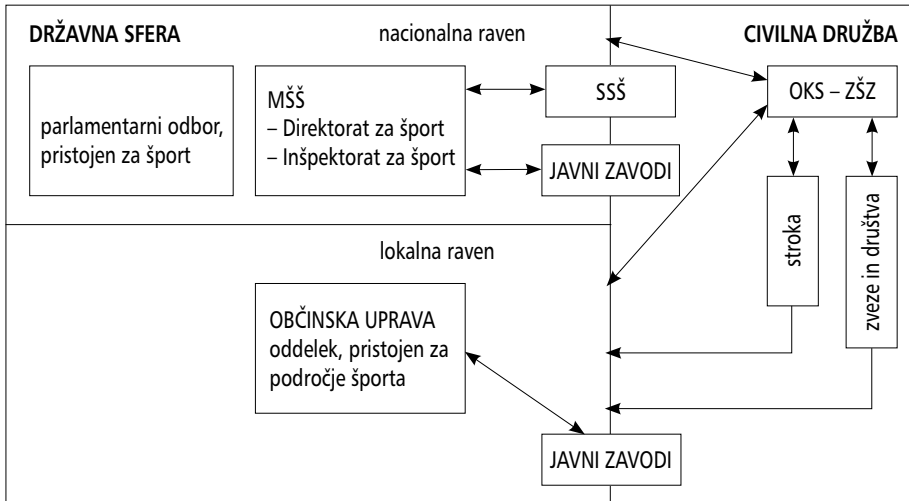
dejavnosti. Za podrobno organizacijsko strukturo glej organigrame slovenskih občin, dostopne na njihovih spletnih straneh prek: <http://www.gov.si> (junij 2005).

20. Na še ne sprejetih zakonskih osnovah je bil že leta 1994 s strani MŠŠ, OKS in tedaj še Športne zveze Slovenije ustanovljen Javni zavod za šport Slovenije.

21. To seveda hkrati ponovno odpira dilemo statusa omenjenih javnopolitičnih igralcev.

22. V primeru pozitivnega testa na kontroli dopinga, ki ga izvede Nacionalna antidoping komisija, katere soustanovitelja sta OKS – ZŠZ in ministrstvo za šolstvo in šport, se izrek sankcij prepusti najprej nacionalni panožni zvezi, katere član je ta športnik, na drugi stopnji pa OKS – ZŠZ.

Slika 1: Institucionalna razmerja med javnopolitičnimi igralci na področju športa danes.

Iz prikazanega sistemsko-institucionalnega vidika podobno kot že v primeru javnopolitičnega lahko ugotovimo, da predvsem od osamosvojitve dalje lahko najdemo dokaj očitne kazalnike vzpostavljanja tesnejšega sodelovanja med obema tipoma javnopolitičnih igralcev vsaj na normativni ravni. Čeprav idejo medsebojne povezanosti zasledimo tudi v pretekli zakonodaji iz leta 1973, posebej pa iz leta 1979, moramo pri tem izpostaviti, da bi bilo v prihodnje nujno razkrite normativne povezave soočiti z dejanskimi. Slednje velja tudi za analizo aktualnih pravno določenih razmerij, iz katerih se ideja, pa tudi mehanizmi za spodbujanje horizontalnosti v odnosih odražajo zelo očitno, a zlasti civilnodružbeni igralci na podlagi praktičnih izkušenj opozarjajo na pogosta odstopanja med zapisanim in dejanskim (denimo Giacomelli 2004; Božič 2005; Kristan 2005; RTV 2005).

5 Zaključek

Na podlagi analize normativnega urejanja in delovanja športne politike v Sloveniji od druge svetovne vojne dalje smo glede na izpostavljene teoretične vidike modeliranja športa, še posebej pa koncepta športnega vladanja spoznali, da so se odnosi med državo, civilno družbo in športom skozi čas opazno krepili. Izbrane dimenzije, izpeljane iz ideje (športnega) vladanja, s katerimi smo preučevali naravo in intenzivnost odnosov, so se po eni strani izkazale kot mnogo bolj uporabne in »oprijemljive« v primerjavi s prikazanimi širokimi in nedorečenimi preteklimi kazalniki preučevanja teh istih odnosov z vidika ideološkosti sistema oz. modeliranja. Iz analiziranega smo dokaj nesporno lahko identificirali premike od nekdanj relativno državocentričnega urejanja odnosov na področju športa, ki so bili v veljavi pred osamosvojitvijo, do današnjega vsaj normativno prepoznanega vzpostavljanja bolj horizontalnih povezav med vplete-

nimi igralci z ravni države in civilne družbe. Slednje se predvsem kaže v dokaj široki, a ne tudi strogo regulatorni pravni osnovi, precej široko opredeljenih javnopolitičnih mehanizmih, predvsem pa v institucionalizaciji medsebojnih odnosov ter s tem načinov sodelovalnega reševanja javnopolitičnih problemov in vsebin. Poleg prikazanih pozitivnih elementov pa je uporaba vsebinsko-metodološkega ogrodja koncepta vladanja pokazala, da je zgolj odločitev za preučevanje normativnih vidikov vladanja v okviru analize javnopolitičnega delovanja, zlasti pa njegovih učinkov, lahko nezadostna, saj ne predvideva zadovoljive pozornosti preučevanju dejanskih odnosov. Širše gledano, so se možne negativne posledice razkritih elementov tesnejšega povezovanja med oblastjo in civilno sfero, za katere se zavzema ideja vladanja, pokazale tudi v možni nevarnosti pretirane prisotnosti države v športu. Slednja naj bi namreč v sodelovanju z vsemi skupinami vpletenih in zainteresiranih z namenom razumevanja pristojnosti in razmerij med njimi jasno (so)določila »pravila igre«, kar dejansko lahko pomeni njeno večjo aktivnost in prisotnost v političnem okolju v primerjavi s preteklo prakso. Na podlagi takšnega spoznanja bi torej lahko logično sklepali celo, da se stopnja poseganja javnopolitičnega delovanja v športu skozi čas s hkratnim večanjem demokratičnosti političnega sistema večja, pri čemer pa opozarjamo, da poseg države ni in ne sme biti nujno razumljen negativno (Kustec Lipicer 2005), ampak je možno njegovo intenzivnost in načine ovrednotiti na podlagi analize dejanskega stanja. Vsekakor pa v luči različnih teoretičnih pogledov na preučevanje vloge (javne) politike v športu lahko ugotovimo, da vsaj izhodiščno tesnejša povezanost med državnimi in nedržavnimi igralci, ki jo zagovarja ideja vladanja, ne ustreza predpostavkam obstoječih modelov pojasnjevanja odnosov med politiko in športom, po katerih naj bi se v demokratičnih sistemih delež teh povezav praviloma manjšal na najmanjši možni količnik, kar prinaša logičen sklep, da sta oba pogleda prej različna, kot pa dopolnjujoča se.

Literatura

- Aguilera, V. Ruth, in Cuervo - Cazorra, Alvaro (2004): Codes of Good Governance Worldwide: What is the Trigger? *Organization Studies*, 25(3): 415–443.
- Chaker, André-Noël (2004): Good Governance in Sport. A European Survey. Council of Europe Publishing.
- Fink Hafner, Danica (2001): Analiza politik – akterji, modeli in načrtovanje politike skupnosti V D. Jelovac (ur.): *Jadranje po nemirnih vodah managmeneta nevladnih organizacij*: 53–63. Ljubljana: Zavod Radio Študent.
- Halgreen, Lars (2004): *European Sports Law. A Comparative Analysis of the European and American Models of Sport*. GadJura: Forlaget Thomson.
- Heinemann, Klaus (1995): The Image of Sport in Western Europe. V J. Mester (ur.): *Images of Sport in the World*: 189–221. Köln: Deutsche Sporthochschule.
- Henry, P. Ian (1993): *The Politics of Leisure Policy*. Houndmills: Macmillan.
- Henry, P. Ian (2004): *The Politics of Leisure Policy*. Houndmills: Macmillan.

- Héritier, Adrienne (2002): *New Modes of Governance in Europe: Policy-Making Without Legislation?* V A. Héritier (ur.): *Common Goods: Reinventing European and International Governance*. Lanham: Rowman and Littlefield.
- Houlihan, Barrie, in White, Anita (2002): *The Politics of Sports Development. Development of Sport or Development Through Sport?* London: Routledge.
- Kohler - Koch, Beate (2005): *European Governance and System Integration*. European Governance Papers No. C-05-01.
- Kovač, Marjeta (ur.) (1995): *Šport v Republiki Sloveniji. Dileme in perspektive*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport RS.
- Krawczyk, Zbigniew (1995): *The Image of Sport in Eastern Europe*. V J. Mester (ur.): *Images of Sport in the World: 163–189*. Köln: Deutsche Sporthochschule.
- Kustec Lipicer, Simona (2005): *Dileme o poseganju države v civilno družbo: primer državne regulacije na področju dopinga v vrhunskem športu v Sloveniji: Doktorska disertacija*. Ljubljana: FDV.
- Lynn, E. Laurence, ml., Henrich, Carolyn, in Hill, J. Carolyn (2001): *Improving Governance: A New Logic for Empirical Research*. Washington DC: Georgetown University Press.
- Mayntz, Renate (2004): *Governance Theory als fortentwickelte Steuerungstheorie?* Working Paper, 04/1. Köln: Max-Planck-Institut.
- Mihelčič, Stanko (1969): *Splošni register veljavnih predpisov (zveznih in republiških) 1945–1968*. Ljubljana: Časopisni zavod Uradni list SR Slovenije.
- Osredkar, Joško (2003): *Doping, kaj je to in kdaj? Medicinski razgledi*, 42(4): 369–399.
- Parons, Wayn (1999): *Public Policy. An Introduction to the Theory and Practice of Policy Analysis*. Cheltenham, Northampton: Edward Elgar.
- Parrish, Richard (2003): *Sports Law and Policy in the European Union*. Manchester: Manchester University Press.
- Pierre, Jon, in Peters, Guy (2005): *Governing Complex Societies. Trajectories and Scenarios*. Palgrave.
- Plazinić, Milan (1978): *Registar pravnih propisa objavljenih u »Službenom listu SFRJ« 1945–1977*. Beograd: Službeni list SFRJ.
- Robinson, Mark (2004): *Governance*. V A. in J. Kuper (ur.): *The Social Science Encyclopedia*. Third edition. Routledge: Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. Dostopno prek: http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w104_w104b197 (marec 2005).
- Rosenau, N. James (2003): *Governance in New Global Order*. V D. Held in A. McGrew (ur.): *Governing Globalization. Power, Authority and Global Governance: 70–87*. Cambridge: Polity Press.
- Rothstein, Bo, in Teorell, Jan (2005): *What Is Quality of Government? Impartiality in the Exercise of Political Power*. Prispevek, pripravljen za The Annual Meeting of the American Political Science Association, Washington, DC.
- Schneider, Volker (2004): *State Theory, Governance and the Logic of Regulation and Administration Control*. V A. Warntjen in A. Wonka (ur.): *Governance in Europe. The Role of Interest Groups: 24–41*. Baden-Baden: Nomos.
- Strel, Janko, in dr. (1997): *Šport v Sloveniji 92–96*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport RS.

- Šugman, Rajko (1982): Latentna struktura nekaterih demografskih, socialnih in političnih značilnosti funkcionarjev na področju tekmovalnega športa v SR Sloveniji: Doktorska disertacija. Zagreb: Fakultet za fizičko kulturo.
- Šugman, Rajko (1997): Zgodovina svetovnega in slovenskega športa. Tretja, razširjena izdaja. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Šugman, Rajko (1998): Organiziranost športa doma in v svetu. Druga, razširjena izdaja. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Šugman, Rajko (1999): Prelomno obdobje slovenskega športa 1998–1994 (prispevki za zgodovino slovenskega športa). Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Šugman, Rajko (1999a): Modeli športa v svetu in poddržavljanje športa pri nas. V L. Horvat in dr. (1999): Stanje, odnosi in vrednote v slovenskem športu: 9–21. Ljubljana: OKS – ZŠZ.
- Šugman, Rajko, Bednarik, Jakob, in Kolarič, Borut (2002): Športni menedžment. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Treib, Oliver, Bähr, Holger, in Falkner, Gerda (2005): Modes of Governnace: A Note Towards Conceptual Clarification. European Governance Papers No. N-05-02.
- Wälti, Sonja, Kübler, Daniel, in Papadopoulos, Yannis (2004): How Democratic is Governance? Lessons from Swiss Drug Policy. *Governance*, 17(1): 83–113.
- Zajc, Drago (2000): Parlamentarno odločanje. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Viri

- Božič, Franci (6. 12. 2005): Sladka naveza politike in športa. Delo. Dostopno prek: http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=d4f44587d98ff74140835f336241fa1004&source=Delo (marec 2006).
- Giacomelli, Oto (14. 10. 2004): Slovenija je poceni športna država. Delo. Dostopno prek: http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=bbf1ba0d0241dbe6165127b7c5bdda2404&source=Delo (marec 2006).
- Informacije (1956–1986): Zaključni računi realizacije finančnih načrtov za posamezna leta. Ljubljana: Športna zveza Slovenije.
- Informacije (1957): Pregled dotacij sestavnim organizacijam v letu 1956, 1(1): 14–15. Ljubljana: Športna zveza Slovenije.
- Informacije (1958): Navodila o financiranju v telesni kulturi, 8(2): 3–8. Ljubljana: Športna zveza Slovenije.
- Informacije (1958): Pred volitvami, 2(2): 3–4. Ljubljana: Športna zveza Slovenije.
- Informacije (1977): Telesni kulturi več pozornosti, izvleček iz intervjuja s sekretarjem IK P CK ZKJ Stanetom Dolancem, 39: 8–13. Ljubljana: Šolski center za telesno vzgojo.
- Kristan, Silvo (1. 12. 2005): Zavodu za šport Slovenije se slabo piše. Delo. Dostopno prek: http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=98d08d39774334d7929c67d52d89fa6604&source=Delo (marec 2006).
- Ministrstvo za šolstvo in šport RS (2005): Zakonodaja. Dostopno prek: http://www.mszs.si/slo/sport/pregled_zakonodaje/index.asp (oktober 2005).
- MŠŠ (2005a): Pravni akti. Dostopno prek: http://www.mszs.si/slo/sport/pregled_zakonodaje/default.asp (oktober 2005).
- Nacionalna antidoping komisija – NAK (1996): Pravilnik o doping kontroli in kontroli spola.

- Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji – NPS (2000). Uradni list RS, št. 24/2000.
- Raziskovalni sektor DZ (2004): Poročilo o delu Državnega zbora v mandatnem obdobju 2000–2004. Državni zbor RS. Dostopno prek: http://www.mszs.si/slo/sport/pregled_zakonodaje/default.asp (maj 2005).
- Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo (12. 10. 1990): Predlog za izdajo zakona o športu in teze za zakon. Delovno gradivo.
- Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo (1990): Šport kot prvina kakovosti življenja.
- RTV (31. 8. 2005): Omizje. Dostopno prek: http://www.rtv slo.si/modload.php?&c_mod=rtvodaje&op=web&func=napovednikiread&c_id=17585&c_parent=5472&tokens=omizje (marec 2006).
- Skupščina Republike Slovenije – SRS (20. 11. 1992): Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji. Osnutek.
- Skupščina Republike Slovenije – SRS (29. 7. 1992): Resolucija o športu.
- SSŠ (2005): Splošno. Dostopno prek: <http://www.mszs.si/slo/ministrstvo/sveti/vladni/sport.asp> (oktober 2005).
- Statistični urad Republike Slovenije (2005): Statistični letopis. Dostopno prek: http://www.stat.si/letopis/index_vsebina.asp?poglavje=8&leto=2004&jezik=si (junij 2005).
- Svet Evrope (2004): Resolution I on the Principles of Good Governance in Sport. Dostopno prek: http://www.coe.int/T/E/cultural_co-operation/Sport/Resources/espres04.1.asp#TopOfPage (februar 2006).
- Športna zveza Slovenije (julij 1991): Aktualni položaj in problematika športa v Sloveniji.
- Športna zveza Slovenije (april 1992): Odprta vprašanja športa v Republiki Sloveniji.
- Športna zveza Slovenije (februar 1994): Stališča do aktualnih vprašanj športa na Slovenskem.
- Športno informacijski center (2005): Izdatki za šport. Dostopno prek: http://ares.spic.tv:1180/servlet/page?_pageid=1417&_dad=portal30&_schema=PORTAL30 (oktober 2005).
- Športno informacijski center ŠPIC (2005a): Register športnih organizacij. Dostopno prek: [http://ares.spic.tv:1180/pls/iss/issr1151\\$organizacije.querylist](http://ares.spic.tv:1180/pls/iss/issr1151$organizacije.querylist) (maj 2005).
- Zakon o Bloudkovih priznanjih. Uradni list RS, št. 56/1994.
- Zakon o določitvi nalog, ki jih od 1. 1. 1990 začasno opravljajo organi samoupravnih interesnih skupnosti in o ustanovitvi določenih republiških upravnih organov. Uradni list SRS, št. 42/1989, RS, št. 8/1991.
- Zakon o društvih. Uradni list RS, št. 60/1995, 49/1998 in 89/1999, 80/2004.
- Zakon o društvih. Uradni list SRS, št. 42/1986.
- Zakon o javnih shodih in javnih prireditvah. Uradni list RS št. 66/1993.
- Zakon o javnih zbiranjih. Uradni list RS, št. 59/2002, št. 60/2005.
- Zakon o lokalni samoupravi. Uradni list RS, št. 72/1993, št. 6/1994 št. 45/1994, št. 57/1994, št. 20/1995, št. 63/1995, št. 73/1995 št. 9/1996, št. 39/1996 št. 44/1996 št. 26/1997, št. 70/1997, št. 10/1998, št. 68/1998, št. 74/1998, št. 12/1999 št. 36/1999, št. 59/1999 št. 70/2000, št. 94/2000 št. 100/2000, št. 28/2001, št. 87/2001, št. 16/2002, št. 51/2002, št. 108/2003, št. 77/2004 št. 72/2005.
- Zakon o organizaciji in delovnem področju republiške uprave. Uradni list RS, št. 27/1991.
- Zakon o svobodni menjavi dela na področju telesne kulture Uradni list SRS, št. 35/1979.

Zakon o športu. Uradni list RS, št. 22/1998, št. 27/2002, Odl. US: U-I-210/98-32, št. 110/2002, št. 15/2003

Zakon o telesnokulturnih skupnosti. Uradni list SRS, 20/1973.

Avtoričin naslov:

dr. Simona Kustec Lipicer
Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani
Kardeljeva ploščad 5, 1000 Ljubljana
e-mail: *simona.kustec-lipicer@fdv.uni-lj.si*